

Sayı : 5169

Tarih : 25.04.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de kadın yoksulluğunun araştırılması ve kadın yoksulluğuna neden olan etmenlerin belirlenerek, alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Halide Türkoğlu

Diyarbakır Milletvekili

Gerekçe

Cinsiyet temelli eşitsizliklerin ve ayrımcılıkların önemli sonuçlarından biri kadın yoksulluğudur. Günümüz koşullarında derinleşen ekonomik kriz de düşünüldüğünde, yoksulluk hızla büyüyen bir sorun olarak Türkiye’de nüfusun önemli bir kısmını etkilemektedir. Halihazırda var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile beraber kadınlar erkeklere göre yoksullaşma riskine daha açık hale gelmektedir. Erkek egemenliğinin şekillendirdiği cinsiyetçi iş bölümü, kadınların kamusal hayata katılımının önünde ciddi engel oluşturmaktadır. Kadın yoksulluğu gelir ve tüketimin yanı sıra sağlığa, eğitime, yeterli gıdaya, temiz suya, adalete erişim gibi yaşam koşullarını belirleyen faktörlerle de doğrudan ilişkilidir. Bu bakımdan kadın yoksulluğunun artması aynı zamanda halk sağlığının bozulmasına işaret etmektedir.

TÜİK’in Ocak 2024 yılında açıkladığı istihdam verilerine dayanarak DİSK-AR’ın 11 Mart 2024 tarihinde yayınladığı İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu’na göre; geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 33,8 olmuştur. Hanehalkı İşgücü Araştırması verilerine göre işsizlik türlerinin en yüksek olduğu kategori geniş tanımlı kadın işsizliği olmaya devam etmiştir. Üçüncü en yüksek işsizlik kategorisi ise 21,2 ile genç kadın işsizliği olarak belirlenmiştir.

Ülkede her 10 kadından sadece 3’ü çalışma hayatında iken, işçileşme artarak devam etmektedir. Geniş tanımlı kadın işsiz sayısının 4,5 milyon civarında olduğu ve 12 milyona yakın kadının,

ailevi, kişisel nedenler ve ev işleri dolayısıyla çalışma hayatına katılamadığı bilinmektedir. Kadınların yüzde 30,8'i kayıt dışı çalıştırılırken, 3 milyon 248 bin kadının sosyal güvenceden yoksun bir şekilde yaşam mücadelesi verdiği de yine rapora yansıyan bilgiler arasında yer almaktadır. Kadın istihdamının yüzde 73,5'i işçi; yüzde 1,8'i işveren olarak istatistiklere yansımıştır. Türkiye'de kadın İşsizliği, AB ve OECD üye ülkelerinin 2 katından fazla iken; Dünya Ekonomik Forumu 2023 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'ndaki işgücüne katılım reytinginde de Türkiye 146 ülke arasında 133. sırada yer almıştır.

Ocak ayı itibari ile sunulan rapora yansıyan veriler kadın yoksulluğunun geldiği aşamayı gösterirken, ülkede yaşanan çoklu kriz, bu yoksulluğu ve emek sömürsünü derinleştirmeye devam etmektedir.

Öte yandan, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin dayattığı roller kadınları kamusal alanın dışına itmekte, ev içine hapsedmektedir. Kadınların ev içindeki emeği ise görünmez durumdadır. Hasta, yaşlı, engelli, çocuk bakımı ve ev işlerini kadınların omuzlarına yüklenirken kadınlar bu yükün altında yaşam mücadelesi vermeye devam etmektedir. Bugün engelli bakımını üstlenmek zorunda bırakılan kadınlara evde bakım ücreti adı altında sadece 5098 TL verilerek geçim yapılması istenmektedir. Çalışma hayatının dışında olan ve eşi olmayan kadınlara ise sadece 1000 TL ödeme yapılarak yaşanması istenmektedir. Kriz ve bununla beraber artan pahalılık kadınları hijyen ihtiyaçlarını dahi karşılamayacak duruma getirmiştir.

Son olarak, kadın olmanın yanı sıra, göçmenlik, engellilik, etnisite, yaşadığı bölgenin sosyal ve ekonomik düzeyi gibi birçok etmen de kadın yoksulluğunda önemli faktörlerdir.

Kadın yoksulluğunun ve yoksunluğunun ortadan kaldırılmasına yönelik politikalar, aynı zamanda kadınların toplum yaşamına eşit koşullarda katılmasının güvence altına alınmasını da temin edecek ve toplumsal refahı arttıracaktır. Bu bakımdan, kadın yoksulluğunun ve yoksunluğunun araştırılması, kadınların sosyal ve ekonomik haklardan faydalanmasının önündeki ayrımcılıkların ortadan kaldırılması için gerekli politikaların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu açılmasını talep ediyorum.

1	Siman Çiftçioğlu	Van	Amma
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	Ömür
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	Öz
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	Öz
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	Öz
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	A. Değir
9	Mehmet KAMAÇ DİYARBAKIR		Öz
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	Zelke
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	K. Aca
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	H. Ö.
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	Sevilay
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	Y. Hun
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	Ö. Bartın
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	S. Saritaş
17	ALİ BOZAN	MERSİN	Ali Bozan
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	A. Kaya
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	H. Bozdağ